

Sygn. akt IV CZ 17/19

POSTANOWIENIE

Dnia 11 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa E. D.
przeciwko Parafii Rzymskokatolickiej p.w. (...) w T.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 11 kwietnia 2019 r.,
zażalenia strony pozwanej
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 5 grudnia 2018 r., sygn. akt V ACa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 grudnia 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę kasacyjną pozwanej Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. (...) w T. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 20 lipca 2018 r., mocą którego w sprawie z powództwa E. D. o zapłatę został uchylony w pkt 1 i 3 wyrok Sądu Okręgowego w T. z dnia 28 lutego 2018 r. i w tym zakresie sprawa przekazana temu Sądowi do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, że w katalogu orzeczeń sądu drugiej instancji wymienionych w art. 398¹ § 1 k.p.c. od których w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących

postępowanie w sprawie - strona, Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka może wnieść skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, nie mieści się wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 20 lipca 2018 r. Z art. 394¹ § 1¹ k.p.c. wynika, że w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przysługuje środek zaskarżenia w postaci zażalenia do Sądu Najwyższego. Skarga kasacyjna jako niedopuszczalna została zatem odrzucona.

W zażaleniu strona pozwana zarzuciła Sądowi Apelacyjnemu naruszenie zaskarżonym postanowieniem przepisów postępowania, tj. art. 398⁶ § 2 w związku z art. 398¹ § 1 i art. 394¹ § 1¹ k.p.c. przez odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej, mimo że brak było ku temu podstaw prawnych. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgadając się z częścią argumentów strony pozwanej, mających charakter aksjologiczny, odnośnie do przewidzenia przez ustawodawcę możliwości zaskarżenia orzeczenia sądu drugiej instancji w sprawie uchylenia wyroku sądu pierwszoinstancyjnego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania oraz co do czynienia tego w formie zażalenia, nie można podzielić zarzutów zażalenia kwestionujących prawidłowość rozstrzygnięcia Sądu i odrzucenia skargi kasacyjnej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje stanowisko, które należy uznać za trafne, a które przywołane jest w zażaleniu, że z art. 394¹ § 1 k.p.c. wynika, iż od wyroku sądu drugiej instancji, uchylającego zaskarżony wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego. Skarżący nie ma zatem prawa do wyboru środka zaskarżenia takiego wyroku albo zażaleniem, albo skargą kasacyjną. Jest to tłumaczone w orzecznictwie i popierającej je doktrynie tym, że skoro uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji jest spowodowane w szczególności, jak w rozpoznawanej sprawie - nierozpoznaniem istoty sprawy przez ten sąd, to najpierw musi powstać rozstrzygnięcie merytoryczne sprawy z możliwością jego weryfikacji, również merytorycznej w postępowaniu apelacyjnym, a dopiero potem może się otworzyć droga do postępowań nadzwyczajnych, takich

jak wniesienie skargi kasacyjnej. Gdyby pójść drogą rozumowania pozwanej, to skarga kasacyjna przekształcałaby się w zwykły środek zaskarżenia o charakterze odwoławczym od orzeczenia sądu pierwszej instancji.

Już na etapie przyjmowania tej skargi do rozpoznania rodziłoby się pytanie, jak można ocenić zaskarżane orzeczenie sądu drugiej instancji, które nie zawiera merytorycznego rozstrzygnięcia, gdyż w rzeczywistości merytorycznie uzasadnione byłoby tylko rozstrzygnięcie sprawy przez sąd pierwszej instancji. Z kolei, ze względu na konieczność spełnienia przynajmniej jednej z przesłanek wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), tylko braki formalne wniosku mogłyby spowodować odmówienie przyjęcia tej skargi do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.) i strona zostałaby pozbawiona gwarantowanego konstytucyjnie prawa do rozpoznania każdej sprawy co najmniej przez dwie instancje sądowe. Jak już zaznaczono, skarga kasacyjna ma charakter nadzwyczajny i przysługuje od prawomocnego orzeczenia drugoinstancyjnego, ale tylko takiego, które kończy postępowanie w sprawie. Orzeczenie sądu drugiej instancji o skutku uchylającym orzeczenie sądu pierwszej instancji z powodu nierozpoznania istoty sprawy, postępowania nie kończy. Z tego wynika, że argumentacja strony pozwanej w podstawowej kwestii jest chybiona, a odrzucenie skargi kasacyjnej z przywołaniem jako podstawy art. 394¹ § 1 i art. 398⁶ § 2 k.p.c. nastąpiło prawidłowo przez Sąd Apelacyjny.

Mając to na uwadze należało orzec jak w postanowieniu.

jw